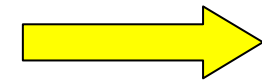
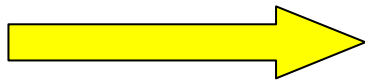

1500 - 1600 Tijd van de ontdekkers en hervormers

De Lage Landen. Steeds meer mensen verliezen door misstanden het vertrouwen in de kerk. In de noordelijke Nederlanden ontstaat de 'Moderne Devotie', een beweging van geestelijken die het individuele geloof en de persoonlijke relatie met God benadrukte. **Desiderius Erasmus** (1469-1536) bepleitte verdraagzaamheid. Hij heeft grote invloed op een nieuwe geestelijke stroming in Europa, het humanisme. Hij is rond 1469 geboren als bastaardzoon van een priester en zijn toekomst als monnik lag voor de hand. In het klooster Steyn bij Gouda verdiept hij zich in de klassieke Oudheid en werken van Italiaanse humanisten. Hij verliet het kloosterleven en reisde als zelfstandig geleerde door Europa. In 1500 schreef het de Adagia, een geschrift over de humanistische levensstijl en denkwijze. Erasmus wilde heersers en burgers opvoeden tot wijze, verantwoorde christenen. Hij paste de humanistische tekstkritiek toe op christelijke teksten en kwam met een nieuwe uitgave van het Nieuwe Testament. Daarmee nam hij afstand van de officiële kerkelijke vertaling. Hij verdedigde het recht de Bijbel kritisch te bezien met de bedoeling de beleving van het geloof te versterken. Zijn ideaal was sobere devotie vanuit innerlijke bezinning. Ook van grote invloed is geweest de kerkhervormer **Maarten Luther**. Hij spijkerde in 1517 zijn 95 stellingen tegen een kerkdeur, waarmee het begin van de Reformatie werd ingeluid. Luther keerde zich tegen de winstgevende handel in aflaten. Een aflaat is de kwijtschelding van straf voor bedreven zonden. In plaats van aflaten te verdienen door aan een kruistocht deel te nemen of een bedevaart naar Rome te maken, kon men deze sinds de 12e eeuw kopen. Door het afkopen van de zonden kon men gemakkelijker in de hemel komen. Opbrengsten werden gebruikt om de Sint Pieter in Rome te bouwen. De grondgedachte van de Reformatie was, dat de mens alleen gered kon worden door zijn eigen goede werken, waarbij de nadruk kwam te liggen op de Bijbel. Uitspraken van de kerk en paus waren van minder belang. Luthers antiautoritaire opstelling sprak velen aan die een grotere individuele vrijheid nastreefden. Erasmus stond in principe sympathiek tegenover de stellingen van Maarten Luther, maar had bezwaren dat hij geen ruimte gaf voor individuele vrijheden.

1500

Heerlijkheid Stein: Binnen de familie van Heinsberg wordt in 1465 overeengekomen de heerlijkheid Stein te verkopen aan Herman van Bronckhorst-Batenburg, een telg van Gelders geslacht met een twistziek karakter. Herman nam volop deel aan de Luikse onlusten op het einde van de 15^e eeuw. In 1489 sluit hij een overeenkomst met de stad Maastricht om vanuit het kasteel van Stein met zijn ruiters haar vijanden aan te vallen en te vervolgen, evenals haar handelswegen te beschermen en te beveiligen. Hoewel in 1492 te Maastricht vrede werd gesloten bleef het land onveilig en werd het garnizoen te Stein gehandhaafd. Herman sterft op hoge leeftijd op 12 februari 1520 te Stein en hij wordt begraven in de grafkelder van de Sint Martinuskerk in Stein.

Kapel Maria in de Nood

De kerk en de toren van deze Sint Martinus dateert vermoedelijk al uit de 1^e helft van de 15^e eeuw en is waarschijnlijk gesticht door Willem van Brederode en zijn vrouw Margaretha van den Merwede. Dit echtpaar stierf kort na hun pelgrimsreis naar Rome in het heilige jaar 1450. Zij waren kinderloos en hadden al andere liefdewerken in Stein gesticht zoals het gasthuis voor de armen in 1443. Ook de kapel Maria in de Nood aan de Kapelbergweg nabij het kasteel is in de laatste helft van de 15^e eeuw ontstaan als een openbare kerk of kapel zonder zielzorg binnen de Heerlijkheid Stein, onafhankelijk van de parochiekerk. De kasteelheren van Stein hadden het recht rectoren voor benoeming voor te dragen. De kapel was toegewijd aan de Heilige Ricardus.

grafsteen Herman van Bronckhorst-Batenburg